

Péntek
1945 február 16

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEMÉRT!

37. SZÁM

Kolozsvár népe törvényerőre emelte a földosztást és a nemzeti jogegyenlőséget

Harmincezer tüntető az Országos Demokrata Arcvonal kormányrajutását követelte a Szabadság-téren

KOLOZSVÁR, február 15. Csütörtök délután három órakor egész Kolozsvár területén megszólaltak a gyári szirénák. Pontosan négy órára Sztalin kepei, vörös zászlók és jelszavas táblák erdeje alatt harmincezer főnyi tömeg vonult fel a Szabadság-térre. Kolozsvár népe az északkeleti demokratikus közigazgatás mellett, a román és magyar nép testvériségéért, a Vörös Hadsereg utánpótlásának biztosításáért és az Országos Demokrata Arcvonal kormányrajutásáért tüntetett.

Az Országos Demokrata Arcvonal északkeleti tanácskozásán megválasztott Végrehajtó Bizottság nevében Timofi Gheorghe, a vasúti munkások népszerű vezére, üdvözölte a sokaságot az Erdélyi Bank erkélyéről, román és magyar nyelven éltetve a felszabadító Vörös Hadsereget és Sztalin marsallt. A tomboló lelkesedés még a hangosbeszélőket is túlszárnyalta.

A gyűlés román vezérszónoka, Vescan Teofil dr. az Északkeletben kivívott és megvalósított szabadságjogokat éltette és ama Országos Demokrata Arcvonal kormányrajutását követelte Romániában, melynek élén a román Groza Petre és a magyar Luka László biztosítja az itt élő népek teljes jogegyenlőségét. A román reakciót ostorozó szavait sűrűn szakította meg a tömegből felharsanó kiáltás: „Le Maniuval! Követeljük az ODA kormányát!”

A népgyűlés magyar szónoka, Jordáky Lajos, a Szakszervezeti Tanács

nevében általános helyeslés közepette jelentette ki, hogy Északkelet népei demokráciájukat meg fogják védeni bárholnan jövő támadással szemben.

A Kommunista Párt nevében Papp József vasúti munkás bejelentette, hogy Északkeletben azonnal megkezdődik a földosztás. A Szociáldemokrata Párt nevében Lakatos István éltette az ODA történelmi fontosságú északkeleti tanácskozását, amely a dunavölgyi népek megbékélésének újabb fejezetét nyitja meg.

Általános érdeklődés közben szólt fel Dumbrava Jovita hunyadmegeyi nőcsoport vezetője, aki a népgyűlésnek a Frontul Plugarilor üdvözlését tolmácsolta és a földreformot éltette. Soós József marosvásárhelyi kiküldött a székely nép demokrata üzenetét adta át. A Tudor Vladimirescu-hadosztály egy hadnagya a népek közös szabadságharcát méltatta. Horváth Ilona a demokrata nők nevében beszélt.

A beszédek elhangzása után a tüntetők, élén a Demokrata-munkásokkal, végig vonultak a Deák Ferenc-utcán, a Vörös Hadsereg északkeleti parancsnoksága előtt. Az egy órán át tartó felvonuláson sorra következtek a gyárak munkásai. A Magyar Népi Szövetség népes menete élén Petőfi képét vitték a hőstáji földeszek.

Kolozsvár nagy napja félreérthetetlenül kifejezte Északkelet lakosságának elszánt demokrata szellemét.

Északkelet vármegyéi egységes közigazgatást sürgetnek

KOLOZSVÁR, február 15. Az Országos Demokrata Arcvonal északkeleti kiküldöttjei szerdán reggel 9 órakor a vármegyeháza nagytermében ismét közös gyűlésre ültek össze. Napirend szerint ezen a gyűlésen került sorra a szakbizottságok jelentése.

A gyűlés megkezdése előtt a kolozsvári szakszervezeti munkásság egy küldöttsége jelent meg a teremben és szót kért. Összesen husz szakszervezeti csoport és tizenhárom nagyüzem kiküldöttjei foglaltak helyet az emelvényen, szemben a hallgatósággal, mely viharos tapsorkánál üdvözölte a küldöttséget.

A Dermata, a vasúti műhely, az Acélárugár és a többi kolozsvári gyárak és üzemek munkásai nevében az ODA északkeleti kiküldöttjeit román nyelven Klein Gábor, magyar nyelven Szendrey Kálmán köszöntötte. Kijelentették, hogy a munkásság teljes erejével támogatja a demokrácia harcát.

— Ma itt, holnap a nagygyűlésen tesszünk hitet a demokrácia mellett, az itt élő népek egyenlőségéért, a termelés fokozásáért, a földnek a parasztság kezére való juttatásáért, és a fasizmus gyors megsemmisítéséért!

— Eljen az Országos Demokrata Arcvonal!

— Eljen a munkásegység!

— Eljen a munkás és paraszt szövetsége!

— Eljen a román—magyar együttműködés! — mondották a szónokok a közönség szünni nem akaró helyeslése és tapsa közepette.

Végül Tóthné a textilipari munkások, Nagy Géza tanár pedig a köznevelési munkások nevében a paraszti gazdaságok munkásait, a postai szakszervezeteket, az egyetemi tanácsokat, az értelmiségit dolgozókat üdvözölte tolmácsolva, éltetve

a demokrácia győzelmét a fasizmus felett.

A szakszervezeti munkásság üdvözlétére Vasile Pogăceanu főispán válaszolt, megköszönvén a munkásság érdeklődését és jókívánságait.

A jogügyi bizottság javaslatát Pásztai Géza dr. terjesztette elő. Részletesen foglalkozott azzal, hogy Északkeletben jelenleg — a fegyverszüneti feltételek értelmében — mi is a helyzet az állami főhatalom gyakorlása tekintetében. Foglalkozott továbbá a magánjog, közigazgatás-jog és bíróságok kérdéseivel. A vallás és közoktatás jogügyi vonatkozásaiban a bizottság nem tartotta magát illetékesnek, ellenben külön tárgyalta javaslatában az esküdszék kérdését a Pátrășcanu-törvényt véve alapul, továbbá a földkérdésre és zsidókérdésre vonatkozó fasizista rendelkezések hatálytalanságának kérdését.

A jogügyi bizottság javaslatához elsőnek Vescan Teofil dr. szólott hozzá. Megjegyezte, hogy a javaslatot helyesnek tartaná úgy megfogalmazni, hogy a Vörös Hadsereg nem a főhatalmat gyakorolja Északkeletben, hanem helyesen: a közigazgatás ellenőrzését gyakorolja a fegyverszüneti szerződés aláíróinak nevében.

Goldberger Miklós szükségesnek tartja a szövegezésbe bevenni azt is, hogy a Vörös Hadsereg csak „ideiglenesen” gyakorolja a közigazgatás ellenőrzését.

Andreo Stefan dr. megjegyzi, hogy a felolvasott javaslat végrehajtásának kötelezővel tételével a főispánokra túl nagy felelősség hárul.

Goldberger Miklós válaszol Andreo főispánnak, mondván, hogy a jelen ülésben elfogadott javaslatban a főispánokra nézve csak tanácsadó jellegű feladatok vannak.

Olga kérte, hogy a javaslat

szövegeztessék úgy, hogy abból a nők egyenjogúsága a demokratikus elveknek megfelelően jusson kifejezésre.

Farkas Imre dr. egyes, a zsidó fajra vonatkozó és hátrányos rendelkezéseket tartalmazó törvényrendeletek megsemmisítését javasolja.

Ferencz Imre csikszeredai kiküldött kéri a főispánokat, hogy az itt elfogadott határozatok közül a lehető legtöbbet valósítsák meg, hogy az egész közélet demokratizálása mielőbb megvalósítható legyen.

Negreanu kiküldött a hírhedt 1440—1941 ME sz. földkérdést rendező törvényrendelettel kapcsolatban kéri, hogy a rendelet érvénytelenítése előtt is intézkedéseket fogantossanak, hogy a rendeletből származó hátrányos következmények mielőbb megszűnjenek. (Élénk helyeslés.)

Vescan Teofil dr. az egész javaslattal kapcsolatban megjegyzi, hogy a jogügyi bizottságnak nem részletekre kiterjedő tervezetet kellett volna készítenie, hanem általános alapelveket kellett volna lefektetni, melyek a leglényegesebb jogi vonatkozású tévedéseket helyes irányba terelhetnék.

Pásztai Géza dr., a javaslat előadója, részletesen válaszol az egyes hozzászólásokra és megjegyzésekre. A javaslat helyesbítését, illetve kiegészítését célzó bírálatoknak helyet ad, az elvi kérdésekre vonatkozó felszólalásokra pedig meggyőzően válaszol.

A napirend következő pontja a közigazgatási bizottság jelentése, melyet Vasile Pogăceanu, Kolozsvár vármegye főispánja terjeszt az értekezlet elé.

A jelentés a közigazgatás egyszerűsítéséről és leegyszerűsítéséről, továbbá a rendszerint változó következtében állásukat veszített tisztviselők

visszavételével és a jelenleg állásban lévő tisztviselőknek hivatalukban való megtartásával, valamint a tisztogatás általános kérdéseivel foglalkozott.

Pintea Aurél dr., Szilágy vármegye főispánja nem mint kiküldött, hanem mint a konferencia látogatója szólal fel s az erdőigazgatóságok és a dohánynagyáruddak helyzetével kapcsolatosan felhívja a figyelmet ezen intézmények hatáskörének tisztázására, melyek működési területe több vármegyére, illetve egy vármegyén túlmenő területre terjed ki.

Kolozs László dr., a Szakszervezeti Tanács kiküldöttje felhívja a figyelmet azon intézményekre, amelyek feladatuknál fogva székhelyük vármegyéjének határain túlmenő érdekeltet is szolgálnak, sőt sok esetben — így az egyetem, a klinikák, az itélőtáblák esetében — egész Északkelet lakosságának a rendelkezésére állanak. Ezen intézmények fenntartási költségét az érdekelt vármegyék közösen kell viselniük, javasolja tehát, hogy a vármegyék költségvetésük elkészítésénél erre legyenek tekintettel.

A közigazgatás egyszerűsítésével, illetve a közigazgatási tisztviselők elhelyezési kérdésével kapcsolatban javasolja, hogy az egyes vármegyékben a létszámtelletti tisztviselőket irányítsák azokba a vármegyékbe, ahol tisztviselőhiány van. E kérdésnél természetesen figyelemmel kell lenni a tisztviselők nyelvtudására és a közlekedési nehézségek tekintetében vételel családi viszonyaira is. Szükségesnek látja továbbá a közalkalmazottak fizetésének egységes megállapítását egész Északkelet területén.

Demeter András sepsiszentgyörgyi főispán javasolja egy egységes igazoló könyvecské kinyomását egész Északkeletben, mely háromnyelvű

